

Fenntarthatóság

A RENDÉSZETBEN

FENNTARTHATÓSÁG

A RENDÉSZETBEN

2023

Jelen tananyag megjelenését a Kulturális és Innovációs Minisztérium, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal támogatta.

Szerző: Kutsera Péter

Szakmai lektor: Krauzer Ernő

Módszertani szakértő: Demeter József

Alkotószerkesztő: Papp Ágnes

Grafika: Szűcs Édua

Fedélterv, tipográfia, tördelés: Berecz András

Olvasószerkesztő: Megyeri-Szedlák Anna

Fotó: Shutterstock

A Zöld Föld pedagógiai program vezető szakértői:

Projektvezető: Matolcsy Miklós

Szakmai vezetők: Czippán Katalin és Ütőné Visi Judit

Pedagógiai vezetők: Demeter József és Papp Ágnes

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

NEMZETI
SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI
HIVATAL

Alapértékek
Nonprofit Kft.

JUT ESZEMBE!

Amit a fenntarthatóságról okvetlenül tudni kell

Az emberi beavatkozás a természet rendjébe beláthatatlan következményekkel jár, és csak az utóbbi évtizedekben szembesültünk azzal, ha nem változtatunk, annak ránk és az utódainkra nézve komoly következményei lesznek.

Újra hasznosan

A természet, a társadalmi és gazdasági környezet egyensúlya

A fenntarthatóság nem képzelhető el a környezeti, a társadalmi és a gazdasági területek működésének egyensúlya nélkül. Ez azt jelenti, hogy egyik terület fejlesztése sem nélkülözheti a másik két alrendszer szempontjait.

A világunk akkor marad fenntartható, ha a környezet eltartókéességének megőrzése, a gazdaságosság és a társadalmi igazságosság egyaránt megvalósul.

TUDTAD?

Rendszergondolkodó

Az üzleti érdekek gyakran okoznak környezeti vagy szociális problémákat. A műanyag csomagolás például egy cég nyeresége szempontjából előnyös lehet, de amikor a szemétkukába vagy netán a természetbe, az élővízbe kerül, súlyos környezeti károkat okozhat, ahogyan az olcsó munkaerő is növeli a gazdasági hasznot, ugyanakkor szegénységben tartja a munkavállalókat, és sokszor rab- szolga- vagy gyerekmunkához vezet.

👉 HOGYAN HASZNÁLJUK TÚL AZ ERŐFORRÁSOKAT?

Több anyagot veszünk ki a rendszerből, mint amennyit hozzáadunk – főleg a kimerülő erőforrásokból. Rövid idő alatt rengeteg olyan anyagot engedünk a bioszférába, amely évmilliárdokig hozzáférhetetlen volt. Ezek az anyagok vagy közvetlenül ártalmasak az élő rendszerre, vagy az életkörülményeket változtatják meg

Több hulladékot termelünk, mint amennyit a természet be tud fogadni, ártalmatlanítani tud, ezért a szennyezések felhalmozódnak a hulladéklerakókban, a talajban, a tengerekben, a levegőben és az élő szervezetekben. A szennyezések fizikailag gátolják a természet körfolyamatait, regeneráló és regenerálódó képességét.

➤ CÉLOK, SZEMPONTOK, JAVASLATOK A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSHEZ

A környezeti, gazdasági, társadalmi feladatok többszörösen összefüggenek egymással. A következőkben a termelés, a szolgáltatások, a gazdasági tevékenység néhány kiemelt környezeti és társadalmi vonatkozását vizsgáljuk meg.

Szakemberként mindig figyelembe kell venni, hogy a szakmai munka milyen hatással lesz a szűkebb és tágabb társadalmi-gazdasági, természeti és az ember alkotta környezetre. Igyekezni kell a lehető legkisebb kárt okozni, a lehető legjobb megoldásokat megtalálni.

A fenntarthatóság feltétele:

1.

- a természeti erőforrások hatékony és bölcs használata,
- a hulladékképződés lehető legalacsonyabb szinten tartása.

Bölcs és hatékony, ha megújuló erőforrásokat használunk, és a felhasznált anyagokat a lehető legtovább bent tartjuk a termelés, előállítás, használat, újrahasználat, újrahasznosítás körforgásában.

AZ ERŐFORRÁSOK CSOPORTOSÍTÁSA MEGÚJULÁS SZERINT

Erőforrások	A megújuláshoz szükséges idő	Ökológiai források	Energiahordozók
Megújuló	Vagy korlátlan mennyiségben áll rendelkezésre, vagy hónapok alatt magától, esetleg ember által irányítható módon megújul.	Mezőgazdasági termékek	Napenergia, szélenergia, vízenergia, bioüzemanyagok
Korlátozottan megújuló/ kimeríthető	1-200 év között emberi beavatkozás nélkül megújul, nem megfelelő használattal kimeríthető.	Hal- és vadállomány, erdő, gyeplő, ivóvizek, felszín alatti vizek, talaj	Geotermális és vízenergia, bioüzemanyagok
Kimerülő	Korlátozott mennyiségben áll rendelkezésre, 200 évnél több idő alatt keletkezik.		Olaj, földgáz, szén, hasadó anyagok

Forrás: Szlávik János: Fenntartható gazdálkodás (2013) Complex. felhasználásával

2. A fenntarthatóság feltétele:
a szennyezés mértéke ne haladja meg a természeti rendszerek vagy az ember egészségét károsító szintet.

- Meg kell előzni – amennyire csak lehetséges – a hulladék- és a szennyezésképződést.
- A lehető legkisebb környezetszennyezéssel előállított, és/vagy biológiailag lebomló alapanyagokat, kezelőanyagokat kell választani.
- Olyan technológiára van szükség, amely során minimalizálni lehet a keletkező hulladékot, a kiáramló anyagokat és az energiafelhasználást.
- A keletkező hulladékot megfelelően kell kezelni: a veszélyeseket a veszélyesanyag-tárolóba, az újrahasznosíthatókat a szelektív gyűjtőbe, a lebomlókat az összetétel szerint háztáji vagy ipari komposztálóba kell elhelyezni.

A gazdálkodásban olyan szemléletváltás szükséges, amely a „kevesebből hatékonyan többet” stratégiát valósítja meg. A körkörös gazdálkodás tehát úgy kíván gazdasági növekedést elérni, hogy

- a felhasznált erőforrások mértéke csökken,
- a környezetterhelés mértéke minimalizálódik,
- a hulladékképződés akár teljesen megszűnik,
- a károsanyag-kibocsátás csökken,
- az újrahasznosítás pedig a termelési lánc lehető legtöbb pontján érvényesül.

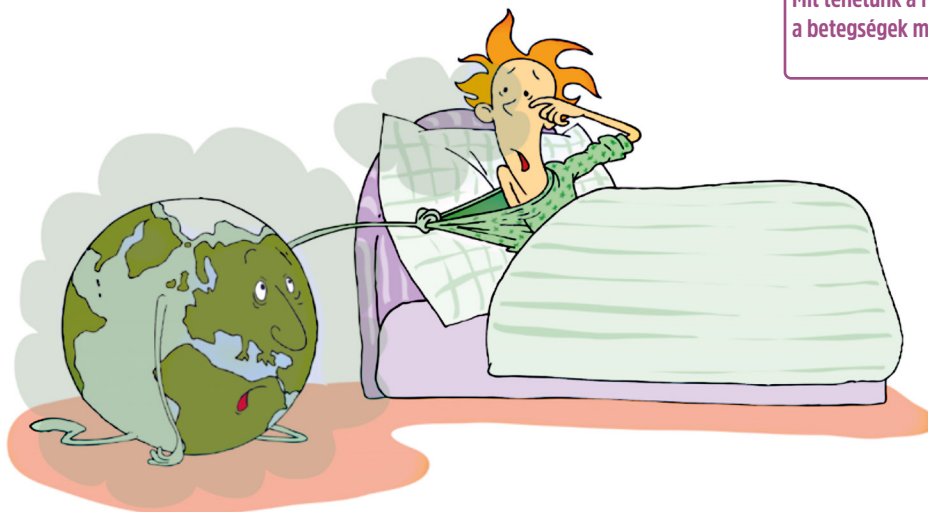
3. A fenntarthatóság feltétele:
Az emberek egészségének megőrzése érdekében az egészségügyi szolgáltatásoknak – a betegek megfelelő ellátása mellett – a megelőzésre is hangsúlyt kell helyezniük.

- Megelőzés például:
 - a megelőző szűrővizsgálatok,
 - a tömegsportokban való részvétel,
 - a helyes táplálkozás, testi-lelki karbantartást támogató tevékenységek, életmód-programok.
- Be kell tartani a munkaegészségügyi, környezet-egészségügyi előírásokat.
- Igénybe kell venni, vállalkozóként pedig ösztönözni kell a megelőzési programokban való részvételt.

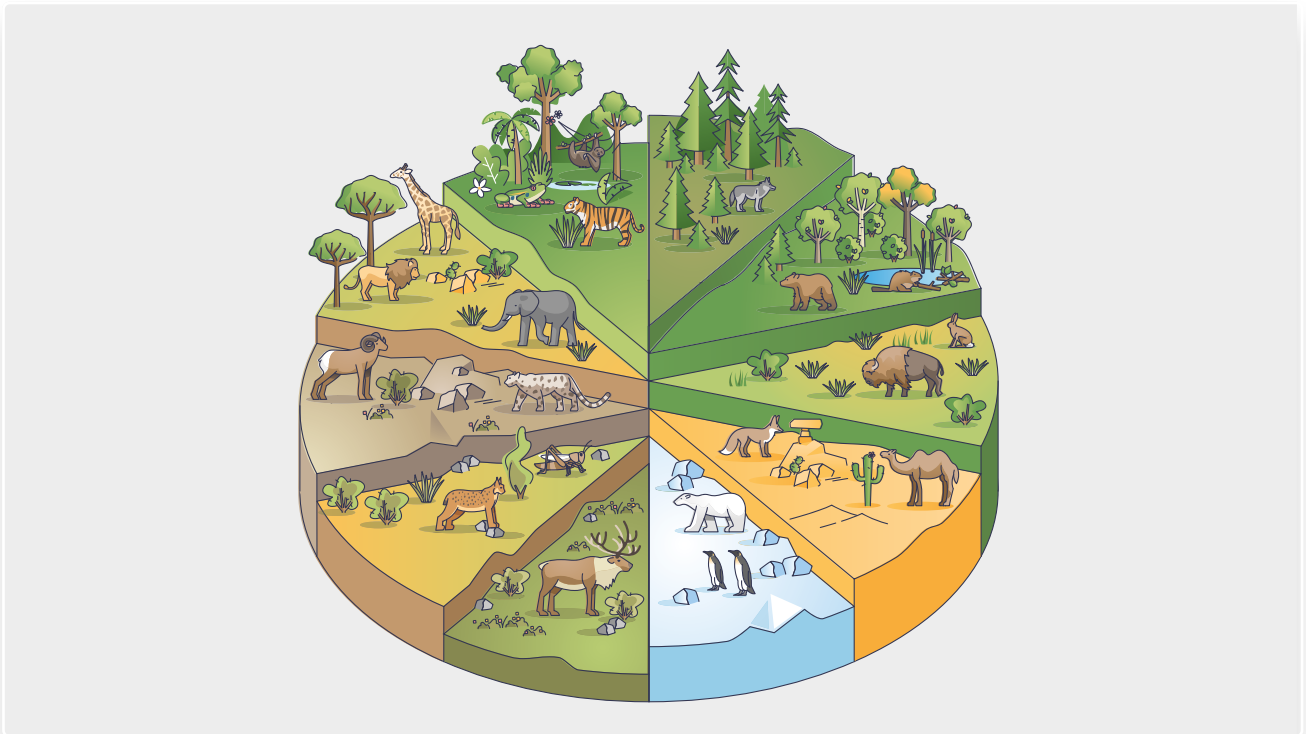

ÖTLETELJ!

Mit tehetünk a fentiekén kívül a betegségek megelőzése érdekében?

4. A fenntarthatóság feltétele:
az ökológiai rendszerek, a természet sokféleségének, a biodiverzitásnak a megőrzése.

A biológiai sokféleség, más néven a biodiverzitás az élet fenntartásának feltétele. Ahol rovarok vannak, ott megjelennek a rovarvők is, tehát minden élőlénynek megvan a maga szerepe a természetes egyensúly fenntartásában. Bármilyen állatról, növényről, gombáról vagy akár baktériumról beszélünk, a fajok különböző kapcsolódásokat, alá-, fölé- és mellérendeltségi szerveződéseket hoznak létre, így épül az ökológiai rendszer, az ökoszisztéma.

Ökoszisztéma-szolgáltatásnak azt a hasznot nevezzük, amelyet az ökológiai rendszer az emberek számára nyújt.

Például ilyenek:

- a tiszta levegő,
- az ivóvíz,
- az ehető élelmiszerek,
- a nyersanyagok,
- a rekreáció,
- a szén-dioxid elnyelése,
- a hőmérséklet-kiegyenlítés.

Ez a fogalom összekapcsolja a természetet a társadalommal, különösen a jólléttel és a gazdasággal. Sajnos az ökoszisztémák állapota egyre inkább romlik, ezért sok olyan szolgáltatás is veszélybe kerül vagy megszűnik, amelynek helyettesítése költséges vagy megoldhatatlan.

A méhek pusztulásával például elmarad a növények beporzása, nem lesz termés, és nem lesz a növény fennmaradását szolgáló mag sem.

A mezőgazdasági termelés, az erdőművelés közvetlen hatással van az ökológiai rendszerek nagyságára és azok biológiai sokféleségére, de a közlekedési útvonalak, a telephelyek, épületek kialakítása, a bányaművelés helyszíne és módja is hozzájárul a diverzitás növeléséhez vagy csökkentéséhez. Közvetett módon pedig az alapanyag, a technológia megválasztása, valamint a szennyezések, a hulladékelhelyezés, a vízfelhasználás mind-mind befolyásolja az ökológiai rendszerek állapotát.

**5. A fenntarthatóság feltétele:
a közösség igényeinek – lehetőségek szerinti – helybeni kiszolgálása.**

TUJTAD?

Rendszergondolkodó

A messziről jött árunak nagy az ökológiai lábnyoma, hiszen a szállítás környezetterhelő, és nem ismerjük az előállítás körülményeit sem. A hosszú szállítás biztonsági igénye megnövelheti a csomagolás mennyiségét, az élelmiszereket sokszor vegyszeresen kell kezelni hogy fogyasztható állapotban érkezzenek meg, illetve a szállítás miatt magasabb lehet a veszteség is.

Azt is érdemes azonban megjegyezni, hogy előfordulhat, hogy egy helyben megtermelt, de hónapokig mélyhűtött terméknek nagyobb lesz az ökológiai lábnyoma, mint egy pár napos, ám kicsit távolabbról szállított frissnek. Ezért a problémákat és a megoldás következményeit mindig több szempontból érdemes megvizsgálni.

Gondold át, ha készíteni, eladni vagy venni akarsz valamit!

Részesítsd előnyben a közelről származó alapanyagokat, környezetkímélő technológiákkal előállított, illetve környezetbarát termékeket! A termék akkor környezetbarát, ha a teljes életútja az. Néhány példa:

- van rajta ökocímke és/vagy
- a termelőt segítő méltányos kereskedelemből származik és/vagy
- nincs becsomagolva, illetve kevés rajta a csomagolóanyag vagy a csomagolása újrahasznosítható.

Ha vállalkozol, mérd fel a helyi kínálatot, és ismerd meg a helyi igényeket, majd vedd figyelembe őket a döntéseidnél! Ez különösen hasznos lehet a vidéki vendéglátásban, turizmusban, ahol a vendégek az ellátással együtt ízelítőt kaphatnak a helyi szokásokból, egyben hozzájárulnak a helyi termelők bevételeihez, a közösség fennmaradásához is.

Figyeld a lehető legrövidebb szállítással megközelíthető célcsoportokra, és érvelj a tudatos választás jelentősége mellett! Így nemcsak terméket adsz el, hanem a fenntarthatósághoz való hozzájárulás jó érzését is.

A szállítási, vásárlási feladatok megtervezése során is optimalizáld a szállításból eredő környezetterhelést! Ezzel energiát és pénzt is megtakaríthatsz.

Egy termék akkor lesz környezetbarát, ha teljes életútja az.

6.

A fenntarthatóság feltétele:

- a jó minőségű élelmiszerhez,
- a tiszta ivóvízhez, levegőhöz,
- az egészséges környezethez való igazságos hozzáférhetőség.

Ehhez a feladathoz csaknem minden szakma hozzá tud járulni:

- a mezőgazdaság, az élelmiszer-feldolgozók, a vendéglátás és a kereskedők az élelmiszer-ellátáshoz, az élelmiszer-biztonsághoz;
- az építőipar, a faipar például az épületek, a bútorok minőségével, valamint a felhasznált anyagok egészséget is figyelembe vevő megválasztásával; de
- a szépészet, a divatipar is, és még sorolhatnánk a károsanyag kibocsátásáért vagy annak csökkentéséért felelős szakmákat.

7.

A fenntarthatóság feltétele:

- Lakóhelytől és származástól független tanulási lehetőség és
- lehetőség a képességeknek, a tudásnak, a szükségleteknek megfelelő, tisztességes fizetésért végzett munkához.
- A közösségért tett erőfeszítések elismerése, támogatása.

Valamennyi szakma gyakorlása közben vannak újabb és újabb eljárások, innovációk, jogszabályok, jó példák. A tájékozódás, élethosszig tartó tanulás nemcsak lehetőség, hanem a környezetünk, saját magunk és a jövő generációk iránti felelősség is.

Ki tudja, mit hoz a jövő? Lehetsz munkaadó vagy munkavállaló is.

Munkaadóként törekedj arra, hogy tisztességes jövedelmet biztosíts a munkatársaknak, munkavállalóként pedig csak olyan cégnek dolgozz, ahol méltányosan bánnak az alkalmazottakkal! Az erőfeszítéseinek, képzettségének megfelelő anyagi juttatásban részesülő, egzisztenciális gondoktól mentes munkavállaló jobban teljesít, kevesebb alkolommal beteg, mint alulértékelt társai.

Az anyagi elismerés mellett nagy szükség van arra is, hogy tiszteletünket, elismerésünket is kifejezzük az arra érdemeseknek. És itt meg kell említenünk azokat, akik anyagi ellenszolgáltatás nélkül önkéntes tevékenységet végeznek, segítenek a rászorulókon. Te is kereshetsz ilyen lehetőségeket! Jó érzés tudni, hogy tettél valamit azért, hogy jobb legyen a világ.

TUDDAD?

Az Európai Unió Alapjogi Chartája a kötelező oktatásban való ingyenes részvétel lehetőségét rendeli el valamennyi európai polgár számára. Magyarországon a tankötelezettség 16 éves korig tart.

A fenntarthatóság feltétele:

8.

- *A társadalom minden tagjának joga és lehetősége közreműködni az őt érintő döntésekben.*

Ehhez persze az is kell, hogy a lehetőségekkel tudj élni! Ismerd meg a jogaidat és kötelességeidet is!

9.

A fenntarthatóság feltétele:

Mindenki rendelkezzen

- *a kultúrához való hozzájutás,*
- *a pihenés,*
- *a kikapcsolódás lehetőségeivel.*

A kultúrához való hozzáférés, a pihenés, a kikapcsolódás és a rekreáció az egészségmegőrzés fontos eszköze. A kikapcsolódás mindenkinek mást jelent, azt azonban kutatások bizonyítják, hogy a természetben eltöltött idő pozitív hatással van az ember egészségére, kreativitására, tanulási és munkateljesítményére. Magyarországon viszonylag könnyen elérhető és olcsó kikapcsolódást biztosítanak az erdei tanösvények, tornapályák, kerékpárutak. A kikapcsolódáshoz szabadidőre, a lehetőségek ismeretére, a hosszabb nyaralásokhoz anyagi forrásokra van szükség. Feltöltődés, pihenés híján az emberek kiégnek, megbetegszenek, így munkaerőként sem tudnak megfelelően helytállni. Egészséges környezetet és jövőt csak egészséges emberek tudnak építeni, ezért fontos eleme a fenntarthatóságnak az egészségmegőrzés.

10.

A fenntarthatóság feltétele:

- *Óvjuk meg a helyi sajátosságokat és értékeket!*
- *Vigyázzunk a kulturális sokféleségre!*

Ez nem csupán a fenntarthatóságot segíti, de a hasznára lehet az adott térségben működő vállalkozásoknak is. A helyi szokások, értékek, ismerete egyben azt is elősegíti, hogy az adott lakóhelyen élők felelősnek érezzék magukat és tegyenek is a településük jövőjéért. Így lesz egy lakóhely élhető az ott lakóknak, a természetnek és a helyi gazdaságoknak egyaránt.

Találd ki!

1. Gondold át, hogy a saját szakmádban – iskolás éveidben és a végzés után – hogyan tudnád alkalmazni, beépíteni a felsorolt javaslatokat!
2. Gyűjts további célokat, feladatokat a fenntarthatóság érdekében! Minden esetben vedd számba azok környezeti, társadalmi és gazdasági hatását, következményeit is!

Az internet teremtette információnyomás, a reklámözön felpörgeti az emberek fogyasztási igényeit, illetve tömegeket sarkall arra, hogy egy jobb élet reményében más országokban keressék a boldogulást. Bolygónk erőforrásai azonban végesek, ezért elengedhetetlen, hogy úgy tervezzük az életünket, munkánkat, szabadidőnket, hogy a lehető legkisebbre csökkentjük ökológiai lábnyomunkat. Egy erőteljesen növekvő népesség élelmiszer-, fogyasztási igényeit csak úgy tudjuk kielégíteni, ha alapvetően megváltoztatjuk a termelési, szállítási, életvitelbeli, fogyasztási szokásainkat.

TUJTAD?

A népességrobbanás következményei

A népesség rohamos növekedését jól szemlélteti, hogy 130 év kellett ahhoz, hogy 1 milliárdról 2 milliárdra nőjön az emberiség létszáma, ám amikor 1999-ben elértük a 6 milliárdot, onnan mindössze 12 év telt el, míg 7 milliárdan lettünk. 2022-ben pedig átléptük a 8 milliárdos lélekszámot.

A távoli országokban történő népességrobbanást nem lehet egyénileg megoldani. Főleg nem egy olyan országban, ahol a munkaképes lakosság létszámának csökkenése komoly gazdasági, társadalmi kihívások elé állítja az ország egészét, többek között a szociális ellátások (nyugdíj, egészségügy, iskoláztatás) biztosítása terén is. Azt is könnyen beláthatjuk, hogy ha a Föld véges erőforrásain egyre több ember osztozik, akkor egy emberre egyre kevesebb jut. A szűkebb erőforrásokért való küzdelem azok túlnyomó részéhez, nyersanyag- és élelmiszerhiányhoz, az egyenlőtlen hozzáférés pedig háborúhoz, társadalmi válságokhoz vezethet.

Hogyan csökkenthető az ökológiai lábnyom?

Az ökológiai lábnyom annak a területnek a nagyságát jelenti, amely ahhoz kell, hogy

- az összes felhasznált erőforrást előállítsa és a keletkezett hulladékot ártalmatlanítsa.
- Az ökológiai lábnyom annak az erdőterületnek a nagysága, amely a felhasznált energia szén-dioxid egyenértékét elnyeli.

Az ökológiai lábnyom számítható egyénileg, egy családra, egy rendezvény résztvevőire, és egy adott ország vagy a Föld egy lakosára átlagosan.

Gondolkozzunk közösen, hogy mit lehet tenni!

A megoldáskereséshez segítséget nyújthat Herman Daly, korunk ismert közgazdászának hajóhasonlata:

A hajó (Föld) biztonságos közlekedéséhez két dolog szükséges:

1. hogy ne rakjanak rá a merülési vonal által megengedtnél nagyobb terhet (eltartóképesség) és
2. a terhet megfelelően osszák el a fedélzeten.

A teher súlyának – a gazdaság és a természet méreteinek – összehasonlításához elsősorban a globális viszonyokat kell figyelni, míg az erőforrások hatékony elosztásához piaci, fogyasztói, termelési mintákat kell vizsgálni és megváltoztatni.

Jelenleg a globálisan egy főre eső ökológiai lábnyomunk 30 százalékkal nagyobb, mint amit a természet hosszú távon fenn tud tartani.

Az ökológiai lábnyom csökkenthető

- a károsanyag-kibocsátó közlekedés visszaszorításával, a tömegközlekedés szerepének növelésével,
- a takarékos és hatékony energiahasználattal,
- az ökoépítészet szempontjainak szélesebb körű alkalmazásával,
- a megújuló energiaforrások alkalmazásával,
- a víztakarékossággal,
- a hulladékképződés csökkentésével,
- egészséges és környezetbarát élelmiszerek termelésével és fogyasztásával.

Ha ezek a feltételek nem állnak rendelkezésre, a hajó igazából és képletesen is felborul.

MOST TE JÖSSZ!

Folytasd a felsorolást, mi segíthet még az ökológiai lábnyom csökkentésében!

Klímaváltozás

„Bezzeg az én időmben voltak rendes évszakok! Ha láttátok volna 1987-ben azt a nagy havat, ami szinte az egész ország életét megbénította!” – hallhatjuk szüleinktől, nagyszüleinktől. A hírekben látjuk, halljuk a váratlan villámárvizeket, szárazság miatti éhínségeket, hogy éghajlatunk, az időjárás megváltozott, mert globális felmelegedés, klímaváltozás van. Mit is jelent ez?

A légkörben jelen lévő üvegházhatású gázok (vízgőz, szén-dioxid, metán, dinitrogén-oxid) hatására a Napból érkező, földfelszínt felmelegítő és onnan visszaverődő sugárzás nem tud visszajutni a világűrbe, így a földi légkör felmelegedését okozza. Az üvegházhatás a légkör természetes jelensége, amely nélkül nem lenne földi élet. Fokozatos felerősödése – az üvegházhatású gázok arányának növekedése miatt – azonban már veszélyezteti a légköri folyamatok egyensúlyát, és globális klímaváltozáshoz vezet.

A felerősödéshez nagymértékben hozzájárul az emberi tevékenység, a növekvő termelés és fogyasztás, a közlekedési-szállítási szokások átalakulása, valamint a tájhasználat megváltozása (a zöld felületek és beépített területek arányának romlása, a mezőgazdasági termelési módok átalakulása, az erdőborítottság és a biológiai sokféleség globális mértékű csökkenése). A következmények pedig számos területen tapasztalhatók: szélsőséges vízjárás, a természetes növénytakaró, illetve az emberek, állatok életfeltételeinek változása.

Sokat kell tennünk azért, hogy a globális felmelegedést lassítsuk, illetve megállítsuk, és alkalmazkodjunk a megváltozott körülményekhez úgy, hogy közben csökkentjük ökológiai lábnyomunkat, törekedjünk a természet és a társadalom törekény egyensúlyának helyreállítására.

RENDESZETI KISOKOS

A szakmákat a munkaterületek jellegzetességei alapján ágazatokba sorolják. Ilyen ágazat a rendészet és közszolgálat, amely magában foglalja a rendészeti és a közigazgatási tevékenységet. A következőkben beszélni fogunk arról, hogy mit lehet tenni a fenntarthatóság érdekében

- a rendőrségen,
- a katasztrófavédeleminél,
- a büntetés-végrehajtásban,
- az önkormányzati rendészetben,
- a magánbiztonságban és
- a közigazgatásban.

A fenti területeken történő munkavégzés nagyon sokrétű. Rengetegen végeznek irodai munkát; talán a legjellemzőbb ilyen szakterület a közigazgatás, de a rendőrségnél, a tűzoltóságnál, a büntetés-végrehajtásban és a civil rendészetben is sok az irodában dolgozó szakember.

A másik nagy terület, amikor büntetés-végrehajtási intézetekben, az utakon, közterületeken, nyilvános helyeken vagy magánlakásban folyik a rendészeti tevékenység, amelynek egészen más tényezői vannak a fenntarthatóság szempontjából.

A rendészet egy sajátos ágazat, igazából semelyik másik ágazattal nem mutat rokonságot. Alapvetően államilag irányított tevékenység, több száz éves múlttal és történelmi hagyománnyal.

Mivel katonai alapokon nyugvó rendvédelmi szervekről beszélünk, amelyeknél óriási szerepe van az évek alatt kialakult módszereknek, eljárásoknak, gondolkodásmódnak, nem egyszerű elmozdulni a fenntarthatóság irányába. Egy nagy tengerjáró hajóhoz lehetne hasonlítani a helyzetet, amely nagyon lassan fordul. Ennek persze van előnye és hátránya is. A hajó, igaz nagyon lassan, de már elkezdett fordulni, és ha megváltoztatja az irányát, már visszafordítani is borzasztóan nehéz lenne.

MIT TEHETÜNK KÖRNYEZETÜNKÉRT A RENDÉSZETBEN?

Szerencsére a környezetvédelem érdekében már nagyon sok egyezmény, törvény és rendelet született. Sajnos tudjuk, hogy ezek önmagukban mit sem érnek, ha az emberek nem tartják be őket. Mit ér a környezetvédelmi egyezmény és törvény, ha az állampolgárok továbbra is szennyezik a környezetünket?

MOST TE JÖSSZ!

Kutatómunka: Nézz utána, hogy Magyarországon melyik törvény tartalmazza a környezet védelmének általános szabályait! Milyen szerepe lehet a rendőrségnek a betartatásában?

A rendőrség az a rendvédelmi szerv, amely általános nyomozati jogkörrel rendelkezik, tehát bármilyen bűncselekmény ügyében nyomozhat. Ha megnézzük a *Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényt*, akkor megállapíthatjuk, hogy a jogi szabályozás terén már sok mindent megtettünk a környezetvédelem érdekében, hiszen számos kárt okozó tevékenység bűncselekményként lett törvénybe foglalva, úgymint a

- környezetkárosítás,
- természetkárosítás,
- állatkínzás,
- orvvadászat,
- orvhalászat,
- tiltott állatviadal szervezése,
- a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése,
- visszaélés ózonréteget lebontó vagy radioaktív anyaggal,
- atomenergia alkalmazásával való visszaélés.

A kisebb jogsértéseket a *szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény* szabályozza, úgymint a

- jogosulatlan vadászat,
- természetvédelmi szabálysértés,
- köztisztasági szabálysértés,
- erdőrendészeti szabálysértés,
- vízszennyezés,
- ár- és belvízvédelmi szabálysértés.

Ezek nem olyan súlyos cselekmények, mint a korábban említettek, de kisebb mértékben ugyancsak veszélyesek a társadalomra.

A rendőrségnek óriási szerepe van mind a bűncselekmények, mind a szabálysértések megelőzésében, felderítésében, megszüntetésében, azonban nem egyedül végzi ezt a tevékenységet. Vannak úgynevezett egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek, akiknek hatalmas szerepük van a környezetvédelemben. Ők vannak jelen a városokban, az utcákon, a tereken, ők teljesítenek szolgálatot a tavak és folyók partján, ők vigyáznak a természetre az erdőkben, a mezőkön, a természetvédelmi területeken.

Halpusztulás a víz szennyezettsége miatt

A rendőrség és a Belügyminisztérium jelentős szerepet vállal az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek felkészítésében, és velük együttműködve tesz meg mindent a környezet védelme érdekében.

Kutatómunka: Keresd meg, hogy kik ezek a rendészeti jogkörrel rendelkező egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek, akik a felsorolt bűncselekményeknél és szabálysértéseknél segíthetik a rendőrség munkáját, és akikhez bátran fordulhatsz segítségért, ha környezetkárosítást tapasztalsz!

MOST TE JÖSSZ!

A leglényegesebb talán az, hogy miben tudod te segíteni a rendőrség és a rendészeti feladatokat ellátó személyek munkáját. Nagyon fontos például, hogyha azt látod, hogy valaki szemetet rak le illegálisan, fát vág ki az erdőben engedély nélkül, esetleg szennyezi a tavak és folyók vizét, akkor szólj az első rendőrnek vagy jelentsd be a 112-es központi segélyhívó számon. A törvények és jogszabályok betartatása a rendőrség feladata, de óriási szerepe van benne mindenkinek, hiszen a Föld, a természet, a környezet közös tulajdonunk.

A RENDŐRSÉG MŰKÖDÉSÉNEK FENNTARTHATÓSÁGI TÉNYEZŐI

Az utóbbi években nagyon sok környezetvédelmi vagy a fenntartható fejlődés érdekében létrejött polgári kezdeményezést ismerhettünk meg. Felmerül a kérdés, hogy miként valósulhatnak meg ezek az állami szférában, pontosabban a rendőrség működésében. Képzeld magad elé a rendőrségi épületeket, rendőr-főkapitányságokat, kapitányságokat, határrendészeti kirendeltségeket, rendőrőrsöket, körzeti megbízotti irodákat! Rendkívül vegyes a kép az országban.

Vannak újonnan épült objektumok, amelyek egyértelműen megfelelnek a fenntarthatóság kihívásának, vannak felújított régi épületek és bizony vannak olyan kapitányságok, őrsök, amelyekre ráférne a felújítás, vagy akár egy új létesítmény felépítése is.

Az elmúlt években a rendőrség nagyon sok pénzügyi erőforrást áldozott felújításokra, a munka azonban még közel sem ért véget.

Kutatómunka: Keresd fel lakókörnyezetben a rendőrkapitányság épületét! Gondold végig, mit lehetne tenni, hogy még fenntarthatóbb legyen a működése, és még jobban megfeleljen a XXI. század kihívásainak!

Budapest XII. Kerületi Rendőrkapitányság

MOST TE JÖSSZ!

Energiahatékonyság

Érdeemes először a rendőrségi épületek energiahatékonyságának növelhetőségéről szót ejteni. Különösen energiaválság idején óriási szerepe van a megfelelő fűtésnek. Az épületek többségének fűtése alapvetően gázzal történik, bár rendkívül vegyes a kép; a kapitányságok egy részében még régi kazánok működnek, amelyek hatásfoka már nem tökéletes, máshol viszont már korszerű, új kazánokat találunk.

A fenntartható fejlődés fontos lépcsője lehet, ha egyre több helyen térnek át megújuló energia használatára, így örömmel fedezhetünk fel számos rendőrségi épület tetején és udvarán napelemeket, napkollektorokat, illetve sok helyen a talaj energiáját felhasználó fűtési módra tértek át. Nyilvánvalóan ez lehet a célravezető irány az energiatakarékosság és fenntarthatóság útján.

Egyre több helyen jelennek meg a tetőre szerelt napelemek

Az energiahatékonyság szempontjából nagyon fontos kérdés az épületek megfelelő szigetelése és a nyílászárók cseréje is. Az elmúlt időszakban több rendőrségi épület homlokzati és födém hőszigetelését elvégezték; az ablakokat az épület jellegének megfelelően vagy műanyag, vagy a kor követelményeinek megfelelő fa keretezésű ablakokra cserélték.

Felmerül a kérdés, hogyan lehetne még fenntarthatóbbá tenni az épületeket. Íme néhány ötlet:

- szükséges folytatni az épületek hőszigetelését és a nyílászárók cseréjét;
- további napelemeket és napkollektorokat célszerű telepíteni;
- az elavult gázkazánokat korszerű kondenzációs kazánokra kell cserélni;
- ahol lehetőség van, érdemes átállni a talaj hőjét hasznosító hőszivattyús fűtésre;
- az arra alkalmas helyeken be lehet vezetni a biomassza-felhasználású hőtermelést.

➤ A VÁROSOK ÉS KÖZÖSSÉGEK FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSÉNEK RENDÉSZETI BIZTOSÍTÁSA

A rendőrség feladata a fenntarthatóság terén nemcsak a jogszabályok betartatásában és az épületek korszerűsítésében valósul meg, hanem a valódi közösségi lét kialakításában, az élhető környezet biztosításában is kifejeződik. A fenntartható élet része, hogy az állampolgárok biztonságban érzik magukat, bátran fordulnak a rendőrhöz, és nem menekülnek a találkozások elől. Ha a körzet, városrész, lakótelep vagy háztömb rendőrt mindenki ismeri, és megbízik benne, akkor a közösségben nagyon gyenge táptalaja lesz a bűncselekményeknek, mert a területre érkezőket mindenki figyelemmel kíséri.

A rendőrség itt nemcsak a cselekményekre reagál, hanem közös problémamegoldást, megelőzést végez a közösséggel, amelyik képes a problémáit megoldani, csak támogatást kap benne a rendőrségtől.

Biciklis felvonulás rendőri felvezetéssel Budapesten

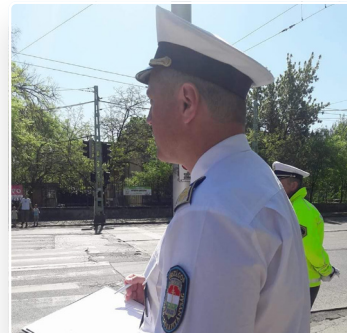
☞ A FENNTARTHATÓ KÖZLEKEDÉS RENDŐRI ELLENŐRZÉSE

Korunk egyik nagy betegsége a légszennyezés. Valószínűleg mindenki látott már képeket kínai nagyvárosokról, ahol a gyárak és a járművek olyan mértékű károkat okoznak, hogy a lakók gyakorlatilag nem látják a napot a szmogtól. Ezekben a városokban nem a koronavírus terjedésével kezdtek el maszkot hordani az emberek, hanem már jóval korábban, hiszen így próbálták kímélni tüdejüket, légútjaikat a káros szennyeződéstől.

A járművek műszaki állapotával kapcsolatban számos, az interneten is ellenőrizhető jogszabály rendelkezik, így most inkább az emberi oldalát mutatjuk be a kérdésnek. A rendőrség közbiztonsági, egyenruhás állománya a közterület forgalomellenőrzését végzi, balesetek helyszínén intézkedik, forgalmat irányít és terel, valamint járőri tevékenységet folytat.

A közúti tevékenység során fokozottan oda kell figyelni azokra a járművekre, amelyek szennyezik a környezetet, ugyanis sokszor előfordul, hogy a közlekedő gépkocsi, bár rendelkezik műszaki vizsgával, mégis folyamatos füst árad a kipufogójából, tehát egyértelműen károsítja a levegőt. A rendőrnek óriási felelőssége van abban, hogy jelezze ezeket a problémákat, illetve támogassa azokat az intézkedéseket, amelyeket a közlekedési hatóság szakemberével közösen lát el. Fontos például, hogy ne menjen el az úttesten lévő olajfoltok mellett, amelyek egyrészt szennyezik a környezetet, másrészt természetesen borzasztóan balesetveszélyesek is.

Szintén lényeges, hogy a rendőr jelezze azokat az eseteket, ahol a közlekedés átszervezésével tenni lehet a forgalom dinamikusabb működése érdekében, ezzel ugyanis segíti a környezetvédelmet is. Számtalanszor tapasztaljuk, hogy egy rosszul beállított lámpa vagy egy rossz helyre telepített körforgalom hatalmas közlekedési dugókat okoz; a helyben feltorlódott járművek nagymértékben szennyezik a környezetet. A forgalom szervezésének racionalizálásával a járművek közlekedése felgyorsulhat, csökkentve ezáltal a környezetszennyezés mértékét.

Közúti ellenőrzés

☞ A RENDŐRSÉG SZEREPE A FENNTARTHATÓSÁGRA NEVELÉSBEN

LEHET SZEREPE A RENDŐRSÉGNEK AZ ISKOLÁKBAN?

A legtöbben emlékezhetnek rá, amikor rendőr jött osztályfőnöki órákra, beszélt a KRESZ-ről és a bűnmegelőzésről; ki volt téve az aulában vagy a bejárat mellé, hogy ki az iskola rendőre; esetleg óvodába is elmentek, és bemutatták a rendőrmotort, szíre-náztak stb.

Rebdőrök az óvodában

A rendőrség tevékenységére az egész ország figyel. A baleset- és bűnmegelőzési programok kapcsán jelen vannak az iskolában, az óvodában, a munkahelyeken és a helyi közösségekben is. Régóta nagyon sikeresek a közlekedésbiztonsági, valamint az alkohol- és drogprevenációs programok, melyeknek része lehetne a környezettudatosság is. Nem idegen a működéstől, hiszen a környezetkárosítások megakadályozása, a köztisztaság elősegítése éppúgy része a bűnmegelőzésnek.

Jó lenne azonban, ha ennél többről is beszélhetnénk, és ha ezeken az óvodai és iskolai találkozásokon ki lehetne alakítani egy olyan légkört, amelyben a gyerekek megtanulhatják, hogy ne féljenek a rendőrtől, hanem partnernek tekintsék. Fontos, hogy minél korábban megértsék, nemcsak a rendőr feladata, hanem a mi közös felelősségünk, hogy a szemét ne legyen eldobálva az utcán, ne rakjanak le illegálisan hulladékot stb.

A rendőrök és a többi rendvédelmi szerv munkatársai lehetnek aktív résztvevői a környezeti oktatásnak, ezáltal elősegítve a tudatosság kialakítását a közösségben. Megvalósíthatnak környezetvédelmi kampányokat, részt vehetnek a helyi közösségi eseményeken, valamint tarthatnak oktatási programokat a fenntartható életmód előnyeiről, amelyek egyértelműen összehangolhatók lehetnek a már meglévő oktatási tevékenységekkel.

A rendőrség bűnmegelőzési és balesetmegelőzési programjai jelentős eredményeket tudnak felmutatni, emellett nagyon népszerűek az oktatási intézményekben, így ezeket nagyon egyszerűen ki lehetne terjeszteni a fenntarthatóságra is, hiszen vannak közös elemeik. Gondoljunk csak a környezet elleni bűncselekményekre és szabálysértésekre!

A rendőrség részt vehet továbbá a helyi közösségi eseményeken, ahol a megszokott programok mellett a fenntarthatóságot és a környezettudatosságot is beépítheti a kommunikációjába. A kitöltetett tesztekbe vagy gyakorlati feladatokba mindenhol bele lehet csempészni az élet ezen nagyon fontos szegmensét is.

MOST TE JÖSSZ!

Alkossatok 4-5 fős csoportokat! Dolgozzatok ki egy tetszőleges témájú lakossági kampányt, amely szorosan összefügg a fenntarthatósággal! Mutassátok be a munkátokat PPT formájában a társaitoknak!

MOST TE JÖSSZ!

Alkossatok 4-5 fős csoportokat! Találjatok egy olyan fenntarthatósági témát, amelyről szívesen beszélnétek iskolásoknak, majd dolgozzátok ki a találkozó forgatókönyvét!

➤ FENNTARTHATÓ JÖVŐ A RENDŐRSÉGEN

Az épületek korszerűsítése mellett más területeken is jelentős haladás érhető el.

A JÁRMŰPARK ÁTALAKÍTÁSA

Jelenleg a rendőrség nagyon vegyes gépkocsiállománnyal rendelkezik, amelyek alapvetően belsőégésű motorral üzemelő személygépkocsik, tehergépkocsik, buszok és motorkerékpárok.

A hagyományos járművek helyett át kell térni a környezetbarát alternatívákra, amelyek az elektromos, illetve a hibrid járművek.

A rendőrségi létesítményekben töltőállomásokat kell kialakítani a járműpark részére, amelyekből természetesen olyan mennyiségnek kell rendelkezésre állnia, amely biztosítja a járművek folyamatos működését. Szükséges kidolgozni továbbá egy olyan rendszert, amely a rendőrségi járművek messzebbre történő eljuttatását is biztosítja, hiszen az elektromos járművek hátránya a korlátozott hatótáv. Célszerű elfogadottá tenni, hogy egy szolgálati jármű bármely rendőrségi objektum töltőállomását használhassa, sőt, ajánlatos együttműködési megállapodást kötni más szervezetekkel is.

Kialakítható lehet kölcsönös használat az önkormányzati rendszetekkel vagy más rendvédelmi szervezetekkel, ezáltal még inkább szem előtt tartva a fenntarthatósági szempontokat. A csatlakozó szervezetek töltőbázisait is figyelembe véve egy applikáción keresztül követhető lenne a közelben lévő töltőállomások helyzete és foglaltsága, ami megoldaná az időben történő töltés végrehajtását, így biztosítva a sürgős feladatellátás zavartalanágát. Mivel a töltők hatékonysága folyamatosan fejlődik és a gépkocsik feltöltése egyre rövidebb időt vesz igénybe, a későbbiekben ez sem fogja hátráltatni a szolgáltatást.

A töltőállomások szabad kapacitásának függvényében lehetőséget kell biztosítani a rendőrségen dolgozó hivatásos és rendészeti igazgatási állomány részére is, hogy kedvezményesen magán célú gépjárműveiket is tölthessék, ami őket is inspirálhatja környezetbarát járművek vásárlására.

Nem elhanyagolható szempont, hogy az elektromos járműveknek a szervizelése egyszerűbb és tisztább. A károsanyag-kibocsátás – és ezáltal a levegőszennyezés – jelentősen csökkenthető, miközben a rendőrség feladatellátása és munkavégzésének hatékonysága nem sérül.

Nemcsak a személygépkocsikat, tehergépkocsikat és buszokat érdemes megemlíteni, bevezethetők más, alternatív járművek is a rendőrségi munkába. A turisztikailag fontos területeken például használhatók elektromos hajtású golfkocsik, kismotorok, kerékpárok vagy rollerek is.

A fővárosban (pl.: a Margitszigeten, a Budai Várban és a Városligetben) vagy más városok járművek elől lezárt belvárosi területein eddig is megjelentek a kerékpáros rendőrök. Ez persze évszaktól függő tevékenység volt korábban, amelyet viszont az alternatív lehetőségekkel ki lehet bővíteni mind a négy évszakra.

KÖRNYEZETBARÁT FELSZERELÉSEK

A rendőrségi felszerelések beszerzésében is jelentős eredmények érhetők el.

Az energiahatékonyság érdekében a rendőrségi objektumok világítása is korszerűsíthető; a világítótesteket, izzókat ki kell cserélni takarékos és hosszabb ideig használható LED világításra. Egy nagyobb rendőrkapitányság vagy rendőr-főkapitányság esetében egy ilyen átalakítás – amellett, hogy rendkívül környezettudatos megoldás – hatalmas anyagi megtakarítást jelentene éves szinten.

MOST TE JÖSSZ!

Kutatómunka: Gyűjtsd össze, hogy milyen környezetbarát járműveket használhat a rendőrség, amely segíti a járőrök, nyomozók munkáját!

Elektromos gépkocsi

Elektromos roller

MOST TE JÖSSZ!

Nézz utána, hogy a hagyományos izzókkal összehasonlítva, mekkora megtakarítás érhető el a LED-izzókkal!

Ahol praktikus, érdemes lenne mozgásérzékelő lámpákat használni; például egy rendőrségi objektum udvarán, ahol teljesen felesleges, hogy az esti és éjszakai órákban folyamatosan világítson a lámpa.

A rendvédelmi szervek rengeteg elemet használnak el a különböző felszerelésekben. Gondoljunk csak a közrendvédelmi járőrök elemlámpáira vagy az irodákban működő faliórákra! A mennyiség csökkentése érdekében célravezető lenne újratölthető elemeket használni, amely egyrészt sokkal költséghatékonyabb megoldás, másrészt mivel az elem veszélyes hulladék, hulladékgazdálkodás is egyszerűbbé válna.

MOST TE JÖSSZ!

Nézz utána, hogy az újratölthető elem egy töltéssel mennyi ideig használható! Vajon függ-e a fogyasztás az eszköz típusától és a használatától?

A rendőrség, a katasztrófavédelem és büntetés-végrehajtás egyenruhái ma már egységesek, és a gyártásuk is egységesen történik. Az elkészítés a fogvatartottak munkáltatásának rendszerébe illeszkedik, amely hozzájárul a költségek csökkentéséhez, így mindenképpen nagyon racionális döntés. Még fenntarthatóbbá lehetne azonban tenni a folyamatot, ha az egyenruhákat újrahasznosított anyagokból készítenék, az újrahasznosítási folyamat ugyanis szintén végrehajtható lehet a fogvatartottak foglalkoztatásának keretei között.

A környezettudatos szemléletet a felszerelésekre is kiterjeszthető, például a gumikesztyűk gyártására, melyek szerepe különösen a humánjárványok idején értékelődik fel, de elengedhetetlen eszköze a balesethelyszínelésnek is.

A rendőrség által használt vegyi eszközt (köznapin nevéen gázspray-t) is érdemes újratölthető formában beszerezni, ezáltal egyrészt csökkenthető a hulladéktermelés, másrészt lényegesen olcsóbb megoldás, mint egy teljes új vegyi eszköz megvásárlása.

*A ruházat körforgása
– újrahasznosítás*

Kutatómunka: Gyűjtsenek ötleteket a rendőrségnél vagy más rendvédelmi szervnél alkalmazható környezetbarát eszközökre, felszerelésekre! 4-5 fős csoportokban dolgozzatok, majd mutassátok be ötleteiteket az osztálynak!

MOST TE JÖSSZ!

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A rendvédelmi szerveknél mindenhol szükséges áttérni a szelektív hulladékgyűjtésre, amely egyértelműen segíti az újrahasznosítást, hiszen a külön gyűjtött papír és műanyag sokkal könnyebben felhasználható. A motiváció növelése érdekében érdemes lenne a rendvédelmi szerveken belül pályázatokat, versenyeket hirdetni, így még hatékonyabbá válhat a program, és a környezettudatosság mellett a munkatársak más kézzelfogható eredményét is láthatnák tevékenységüknek. Persze az sem elhanyagolható szempont, hogy jelentősen csökkenne a személerakókba kerülő hulladék mennyisége, ezáltal élhetőbbé válna a környezet.

Épületen belüli szelektív hulladékgyűjtők

A rendvédelmi szervek dolgozói számtalan esetben végzik tevékenységüket szabadterén. Gondoljunk például egy járőrszolgálatra, egy objektumőri feladatra, egy büntetés-végrehajtási munkáltatási tevékenységre vagy valamely természeti katasztrófával kapcsolatos polgári védelmi feladatra!

A téli időszakban védőitallal (amely általában tea), a melegebb időszakban pedig ásványvízzel kell ellátni a munkatársakat. Célszerű lenne a szabadterén dolgozókat egy hőtárolós kulaccsal felszerelni, amely egyaránt megőrzi a tea meleg és az ásványvíz hideg hőmérsékletét. A forma kialakításakor ügyelni kell rá, hogy ez a felszerelés része legyen, tehát ne akadályozza a szolgálati tevékenységet!

A hőtároló kulacs használata egyrészt hosszabb távon segítené az időjárás viszonyoknak kitett hivatásos állományú munkatársakat, másrészt a hulladékgyűjtés terén is nagy változást hozna. Nem lenne szükség eldobható műanyagpoharakra, és nem kerülnének a szemétesekbe nagy mennyiségben ásványvízes palackok sem.

MOST TE JÖSSZ!

Hogyan motiválnád az őrsön dolgozókat a szelektív hulladékgyűjtésre? Fejtsd ki részletesen az ötleted!

MOST TE JÖSSZ!

Nézz utána, hogy milyen hőtároló kulacsok léteznek! Te melyiket használnád szívesen?

PAPÍRMENTES IRODA

A rendőrség már évek óta törekszik rá, hogy a dokumentációt papírmენტessé tegye. Sajnos a folyamatot bonyolítja, hogy jelenleg a bűnügyi iratok nagy részét papíralapon is kezelni kell, mert az ügyészségek és a bíróságok igénylik. A megoldást egy olyan rendszer kialakítása jelentené, ahol a bűnügyi iratokat minden fél elektronikusan tárolja és használja.

Számos helyen a munkatársak már elektronikusan írják alá a dokumentumokat. Hosszú távú eredményt jelentene, ha többek közt a kihallgatott gyanúsított és tanú is elektronikusan írna alá, így nem kellene a jegyzőkönyveket kinyomtatni. Erre ráadásul több lehetőség is kínálkozik; meg lehet tenni az új típusú személyazonosító igazolvány segítségével és a későbbiek során, akár újlenyomattal is. Természetesen az ezek olvasására alkalmas eszközöket be kell szerezni, ami egy egyszeri nagyobb kiadást jelent, de hosszú távon kifizetődő, mert rengeteg papír felhasználása válna szükségtelessé, ami rendkívül költséghatékony. Nem is beszélve a környezettudatosságról és a fenntarthatóságról!

A gazdasági szakterület úgyszintén nagyon papírigényes, ugyanis a szerződések, egyedi megrendelések, teljesítésigazolások és egyéb dokumentumok mindenhol papíralapon készülnek. Sajnos ezen a területen már nemcsak a rendvédelmi szervek elkötelezettsége szükséges; a jogszabályokat, szabályzatokat is módosítani kell ahhoz, hogy dokumentumok kizárólag elektronikusan elkészülhessenek, és elektronikus aláírással történjen a hitelesítésük is.

Az elektronikus aláírás ma már egyre elterjedtebb

Nagyon jó példa lehet erre a személyi jövedelemadó bevallásának folyamata; a korábban nagyon bonyolult papíralapú tevékenységet sikerült teljes mértékben átalakítani, és jelenleg ügyfélkapus azonosítással, néhány kattintással rendezni lehet – mindenki nagy elégedettségére.

Mindig problémát jelentett az orvosi receptekkel való visszaélés, ami a rendőrséget is érintette, hiszen nyomozni kellett az ilyen ügyekben. Mióta a recepteket a felhőbe lehet elmenteni, csökkent a visszaélések lehetősége, és drasztikusan visszaszorult a papír-felhasználás is. Nem utolsósorban pedig, ha csak receptet szeretnénk felírni, nem kell minden esetben elmenni az orvoshoz a rendelőbe, hanem telefonon otthonról is intézkedhetünk, amivel időt és pénzt is megtakarítunk. Különösen az idősek, mozgássérültek mindennapjainak megkönnyítésében van nagy jelentősége a fejlesztésnek.

A rendőrség nagyon sok engedélyt és igazolványt ad ki. Gondoljunk csak a fegyvertartási engedélyekre, a személy- és vagyonőri igazolványokra stb.! Ezek az igazolványok is papíralapon vagy plasztikkártyaként készülnek el, pedig sokkal egyszerűbb megoldás lehet, ha az új típusú személyazonosító igazolványban tároljuk el ezeket az adatokat, így egy mozdulattal azonosítható a jogosultság és a birtokló személy is. Arról nem is beszélve, hogy az állampolgároknak is sokkal kényelmesebb megoldás lenne, mert nem kellene annyi igazolványt maguknál tartaniuk. Ezzel a módszerrel egyébként megszüntethetők lehetnek a beléptető kártyák is, valamint az informatikai rendszerekbe történő azonosítás és belépés is sokkal egyszerűbbé válna.

MOST TE JÖSSZ!

Nézz utána, hogy ma Magyarországon milyen adathordozóval ellátott igazolványok léteznek!

A FENNTARTHATÓ RENDEZVÉNYEK TÁMOGATÁSA, A KÖZLEKEDÉS SEGÍTÉSE

A rendőrség lehetősége szerint támogathatja és biztosíthatja a fenntarthatóságot elősegítő rendezvényeket, közösségi kezdeményezéseket. Ez a cél elérését segítheti, hiszen az állampolgárok szélesebb társadalmi együttműködést látnak a rendezvény mögött, amely így sokkal hitelesebbé válhat.

Nagyon fontos, hogy a rendőrség részt vegyen a lakókörnyezetben a közlekedési tervek, elképzelések kidolgozásában, mert rávilágíthat bizonyos döntések előnyeire és hátrányaira.

Egy körforgalom építése például sokkal biztonságosabbá teszi a környék közlekedését, mert kialakításánál fogva ritkán helyszíne súlyos személyi sérüléssel járó baleseteknek. Azt is tudomásul kell azonban venni, hogy az így átalakított kereszteződésben lassúbbá válik a közlekedés, ezért ha a kialakítása egy nagy forgalmú helyen történik elhibázottan, akkor feltorlódik a forgalom, a dugóban pöfögő járműveknek pedig jelentős környezetkárosító hatása van.

Egy lakókörnyezet közlekedését egészében szükséges vizsgálni. A járműforgalom csökkentése környezetvédelmi szempontból nagyon fontos, viszont a kérdést csak komplexen szabad kezelni.

A városok szélén P+R parkolókat érdemes létrehozni, ahol lehetőség van a járművek biztonságos tárolására, innen pedig magas színvonalú tömegközlekedést kell biztosítani, amely valós alternatívája a személygépkocsi közlekedésnek, és a már csökkentett forgalmú utakon kerékpársávok is kialakíthatók. Az átalakítás eredményeként csökken a légszennyezettség.

A rendőrség szakmai szempontból tudja véleményezni és támogatni ezeket az elképzeléseket, terveket.

Kutatómunka: Vizsgáld meg lakókörnyezeted közlekedését!

- Vannak-e olyan területek, ahol a közlekedés nem működik hatékonyan?
- Milyen ötleteid vannak a probléma megoldására?
- A gondolataidat gyűjtsd össze, majd mutasd be a társaidnak! A legjobb ötletedből készíts prezentációt, és mutasd be akár az önkormányzat képviselőjének egy iskolai program keretében!

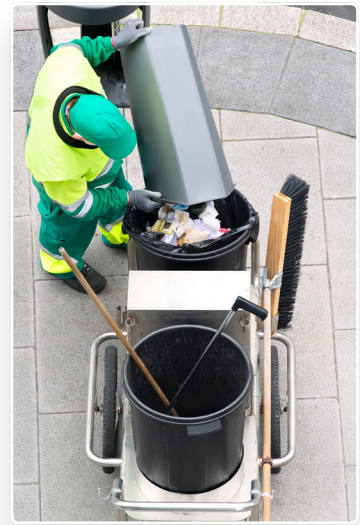
MOST TE JÖSSZ!

A rendőrség jelentős szerepet vállal a rendezvények biztosításában. A tervek kialakításánál – a rendezvény megtartása mellett – lényeges szem előtt tartani azt is, hogy az emberek közlekedhessenek: haza tudjanak menni a munkából, ne érje őket hátrány. Nem mindegy, hogy hogyan történik meg a környék lezárása. Fontos, hogy a forgalmat csak olyan mértékben szabad korlátozni, amely a rendezvény hatékony lebonyolításához szükséges, mert minden további módosítás szükségtelen közlekedési torlódással és környezetszennyezéssel jár.

A rendőröknek kiemelt szerepe lehet a rendezvény hulladékgazdálkodásában is. A szeméttárolók mennyiségének megtervezése és ürítése természetesen nem a rendőrség feladata, viszont a biztosítás során a köztisztasági szabálysértések csökkentésében, megelőzésében kulcsfontosságú a tevékenysége. Az utcára, járdára, parkba kerülő hulladéknak – különösen a romlandó anyagoknak, ételmaradékoknak – környezetkárosító hatása lehet, hiszen elfújhatja a szél, széthordhatják az állatok stb.

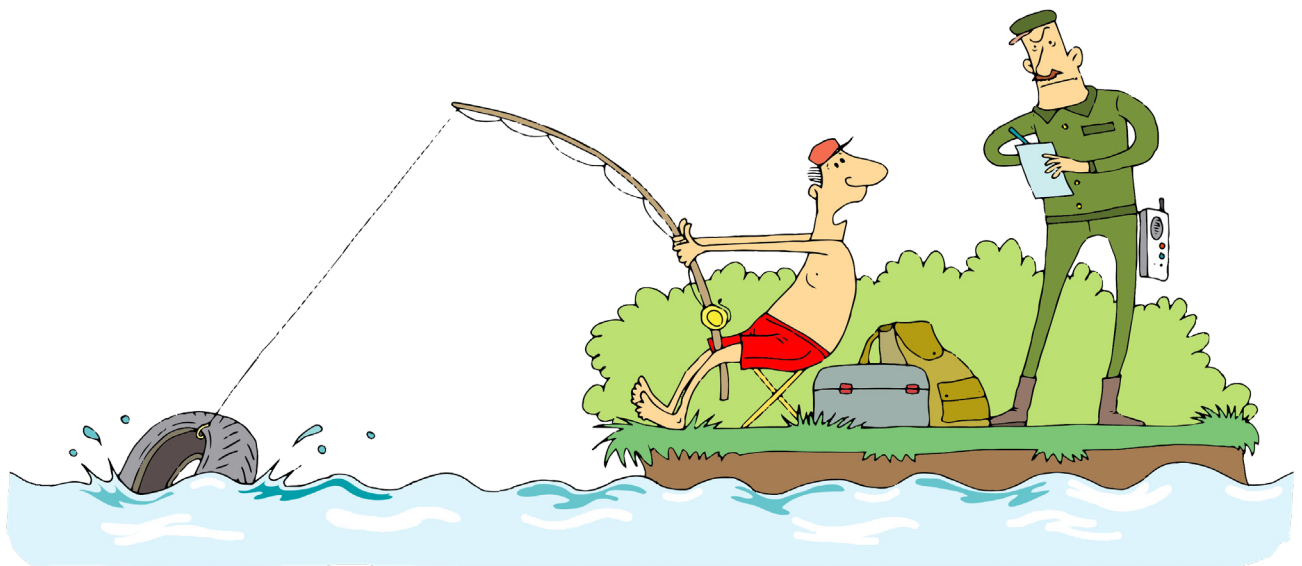
Habár ez alapvetően az önkormányzat feladata, a helyi viszonyokat ismerve a rendőrség megfogalmazhat tanácsokat a szeméttároló szigetek elhelyezésével kapcsolatban mind közlekedési, mind gyakorlati szempontból. Sokszor látni ugyanis, hogy ezek rossz helyen, akár a közlekedést akadályozva vannak kihelyezve.

A rendőrség aktívan együttműködhet helyi és regionális fenntarthatósági szervezetekkel, civil szervezetekkel és más intézményekkel is, ami lehetővé teszi az információcserét, az együttműködést és közös projektek kidolgozását a fenntarthatóság előmozdítása érdekében.

A KÖRNYEZETVÉDELMI SZABÁLYOK BETARTATÁSA

A rendőrség a környezetvédelmi szabályozás betartásának ellenőrzésével, valamint az esetleges környezetszennyezések és illegális tevékenységek kezelésével járulhat hozzá a fenntartható környezethez.

A szabálysértéseken túl sajnos előfordulnak komolyabb jogsértések, környezeti bűnözés is. A rendőrség kiemelt szerepet tölthet be a környezeti bűnözés elleni küzdelemben, melynek során a környezetszennyezés, az illegális hulladékkezelés, a vadon élő állatok és növények illegális kereskedelme és más természet- és környezetkárosító tevékenységek felderítésére és üldözésére összpontosíthatnak.

Sajnos láttunk már tekintélyes példákat környezeti bűnözésre. Gondoljunk például a folyókba engedett mérgező anyagokra, amelyek komoly halpusztulást okoztak! 2000. január 30-án nagy mennyiségű cianid és nehézfém tartalmú vizet engedtek be két folyóba, a Szamosba és a Tiszába Romániában. A szennyvíz a magyar szakaszon 40 kilométeren keresztül szinte minden élőlényt elpusztított a folyóban, és az élővilág csak nagyon lassan állt helyre.

A Duna magyarországi szakaszán is történt jelentős vízszennyezés, amikor fáradt olajat engedtek bele a folyóba a ráckevei Duna-ágnál, Szigetszentmiklósnál. A rendőrség elfogta a természetkárosítás büntettének elkövetőjét. Fontos, hogy a közvélemény lássa, hogy ezeket a bűncselekményeket felderítik, és nem maradnak következmény nélkül.

A vadon élő állatok és növények illegális kereskedelme elleni küzdelem úgyszintén nagyon fontos rendészeti feladat. Az Európai Unió közös fellépést támogat ezen jogellenes tevékenységek ellen.

Egy illegálisan befogott sas várakozik egy kínai piacon a vásárlójára

A védett állatok vadászatával, a madarak befogásával és az országból történő kivitelével kapcsolatban a rendőrség – az elmúlt években – jelentős eredményeket ért el.

☞ FENNTARTHATÓSÁG A KATASZTRÓFAVÉDELMEKNÉL

A tűzoltólaktanyák – bár építészeti alapvetően rendezettek – sok helyen nem felelnek meg a kor energetikai követelményeinek. A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága nagy erőfeszítéseket tesz a felújítások érdekében, így a laktanyák felújítása folyamatosan zajlik. Elsősorban a fűtési rendszer átalakítása megy végbe: a régi, elavult rendszereket korszerűre cserélik. Gondolhatunk itt a fejlettebb földgázalapú vagy a még korszerűbb geotermikus fűtésre. Az épületek nyílászáróinak cseréje ugyancsak ennek a beruházásnak a része, ahogyan az épületek külső és belső hőszigetelése is.

A rendőrségi munkában számos környezetbarát berendezést alkalmaznak: például vannak olyan vízágyúk, amelyek képesek a folyóból felvenni a vizet, amihez komoly szűrőberendezés is szükséges. Ez a jövő a tűzoltó szerkocsik számára is; ahol erre lehetőség van, közvetlenül folyóból is történhet a víz felvétele, amivel jelentős tisztított vízkészlet használata kiváltható.

Speciális rendőrségi vízágyú

A tűzvédelemben azonban elsősorban a gyakorlatok kialakítása és a megelőző tevékenység jelent előrelépést. Fontos lehet, hogy az iskolákban a tűzoltók is folytassanak felvilágosító tevékenységet, mely során a gyerekek megtanulják, hogy mit kell tenni tűz esetén, és milyen feladataik lehetnek, amivel nem sodorják magukat veszélybe, de tesznek az emberi élet és a környezet megóvása érdekében.

Tudjuk, hogy a természetben, az erdőkben és mezőkön bekövetkező tüzek nagy részéért az ember a felelős. A környezettudatos szemlélethez hozzátartozik a tűzgyújtás mellőzése olyan helyen, ahol az veszélyes a természetre, valamint távozáskor ott is meg kell győződni róla, hogy elaludt-e a tűz, és nem áll-e fenn esélye a visszagyulladásnak, ahol megengedett és biztonságos a tűzgyújtás.

Kijelölt erdei tűzrakóhely

GÉPKOCSIBALESETEK

Mi a teendő, amikor egy elektromos járművet baleset ér? Milyen nehézségek adódhatnak a belső égésű motor által hajtott járművekhez képest? Mi történik, ha egy ilyen jármű kigyullad?

Ezeknél a balesetknél a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága állományának is óriási szerepe van. A tűzoltók felkészülnek azokra az esetekre, amikor elektromos autó baleseténél kell segítséget nyújtaniuk; rendszeresen gyakorolják, hogy melyik járművet, hogyan kell áramtalanítani, amivel megelőzhetőek a súlyosabb következmények.

Kulcsfontosságú, hogy az autógyártók partnerek legyenek ebben a tevékenységben, és tájékoztatást adjanak a tűzoltóknak, ezáltal a BM OKF rendelkezzen egy részletes adatbázissal az eltérő típusok áramtalanításáról, így a helyszínre érkező tűzoltók már a megfelelő tudás birtokában legyenek. Ez lényeges lehet azért is, mert ily módon a balesetnél tartózkodó rendőröket is informálni tudják. Egy áramtalanított jármű esetében ugyanis sokkal biztonságosabb a sérültek mentése és biztonságba helyezése.

A tartós megoldás a rendőrök és tűzoltók által közösen használható, a gyártók által támogatott adatbázis létrehozása.

Nagyon fontos kérdés továbbá – rövid és hosszú távon egyaránt – az elektromos járművek akkumulátorainak tárolása, mivel veszélyes anyagnak minősül és komoly károkat tud okozni a természetben. Egy megelőzési programban erre is nagy hangsúlyt kell fektetni.

☉ FENNTARTHATÓ JÖVŐ A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSÁNÁL

A fenttarthatóság érdekében nagy lépés volt a büntetés-végrehajtási intézetekben a munkáltatás kiszélesítése. Minden fogvatartott dolgozik, aki alkalmas a munkavégzésre és fegyelmi helyzete ezt lehetővé teszi, ami jelentősen hozzájárul az intézetek önfenntartásához, megakadályozza a pazarlást, illetve segíti a költséghatékony gazdálkodást is.

Számos büntetés-végrehajtási intézet fő profilja a mezőgazdasági tevékenység; sok helyen folyik növénytermesztés és állattartás. Az elítéltek napközben nem a zárkájukban tartózkodnak, hanem megtermelik a szükséges zöldséget, gyümölcsöt az intézetnek, amelyek feldolgozása is helyben történik. Ezeket az alapanyagokat használják fel később a fogvatartotti és a hivatásos állomány étkeztetéséhez; több helyen ráadásul saját sütődével, pékséggel rendelkeznek, tehát a felhasználás teljeskörű.

Az állattenyésztés úgyszintén egy nagyon fontos tevékenység, melynek segítségével a börtönök képesek lehetnek az önellátásra. Az állatok gondozásában olyan fogvatartottak vesznek részt, akiknek ez a foglalkozása vagy a szabadságvesztés ideje alatt fel lettek készítve a feladataira.

Pékség a börtönben

A büntetés-végrehajtás végzi a rendvédelmi szervek egyenruháinak gyártását is, szintén fogvatartotti munkáltatással, ezáltal egységes a katasztrófavédelem, a rendőrség és a büntetés-végrehajtás egyenruhája, csak a váll-lap kialakításában van különbség.

Az egyenruha váll-lapja a rendőrök esetében kék, a tűzoltóké piros, míg a büntetés-végrehajtásban dolgozóké szürke. A gyártás így minden szempontból költséghatékony, és a jövőben újrahasznosított anyagok felhasználásával még fenttarthatóbbá tehető a folyamatot.

Börtönvarroda

A rendvédelmi szervek irodáinak bútorzatát szintén a fogvatartottak készítik, ezáltal természetesen olcsóbb a beszerzés, egyszerűbb a megrendelés, és az elítéltek is hasznos munkát végeznek. Ezek az elfoglaltságok hozzájárulnak ahhoz, hogy a büntetés letöltése után sikeresen visszailleszkedjenek a társadalomba, azaz hivatalos nevén a reintegrációhoz.

Hosszú távú célként kitűzhető a „zöld” börtönök kialakítása, ahol a fogvatartottak teljesen önálló módon, gyakorlatilag maguk üzemeltetnék a büntetés-végrehajtási intézetet. A költségek csökkenése és a fenntarthatóság javulása mellett a visszailleszkedésük is eredményesebb lehet ezáltal, mert megtanulhatnak egy működő modellt és megélik a sikeres munka örömeit.

➤ FENNTARTHATÓSÁG AZ ÖNKORMÁNYZATI RENDÉSZETBEN

A rendvédelmi szervek mellett az önkormányzati rendészetnek is óriási szerepe van a rendészetben.

Felmerült az igény, hogy az önkormányzati feladatokhoz kötött szabálysértések kezelésére legyen egy önálló szervezet, amely tehermentesíteni tudja a rendőrséget. Az önkormányzati rendészet a nagyobb városokban intézményesítetten működik, a kisebb helyeken viszont néhány közterület-felügyelővel is ellátható a feladat.

A fenntarthatóság szempontjából óriási szerepe van az önkormányzatoknak, mivel alapvetően hozzájuk tartozik a köztisztasági szabálysértés, a közterületeken lerakott hulladék pedig óriási környezeti károkat okoz. A köztisztasági szabálysértésért, szemetelésért való felelősségre vonás talán önkormányzatoknál van a legjobb helyen, mivel tipikusan olyan jogsértés, amely a lakosság összefogásával, támogatásával jelentősen csökkenthető.

Illegálisan lerakott hulladék városi környezetben

Az önkormányzatoknak célszerű az együttműködést segítő programokat végrehajtani, hiszen az élhető városok kialakítása és megőrzése közös érdeke a lakóközösségnek. Ebbe az önkormányzati tevékenységbe csatlakozhatnak be az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek, akik nagyon szerteágazó, de jelentős részben környezet- és természetvédelmi feladatokat látnak el, mint:

- a természetvédelmi őr,
- az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja,
- a hegyőr,
- a hivatásos vadász,
- a rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzet,
- a rendészeti feladatokat ellátó jogosult erdészeti szakszemélyzet,
- az állami halőr és a hivatásos halőr,
- a közterület-felügyelő,
- az önkormányzati természetvédelmi őr,
- a mezőőr.

Vadász

A környezet és a természet védelmét úgy lehetne még jobban elősegíteni, ha az önkormányzati rendészeti és az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek koordináltan, szervezetszerűen, közösen végeznék a feladataikat, például Miskolcon, Kazincbarcán vagy éppen Budapesten. A közösségnek mindenhol ismernie kell őket; tudniuk kell, hogy kihez fordulhatnak, kitől kérhetnek segítséget.

A feladat szerteágazó; idetartozik többek közt az illegális vadászat, az engedély nélküli halászat, horgászat, fakivágások és a kisebb-nagyobb természetkárosítások megakadályozása.

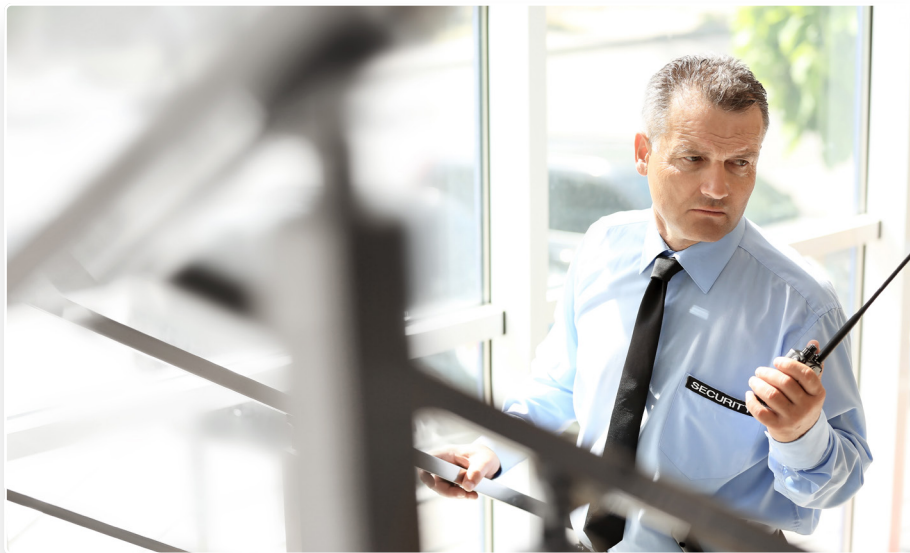
Nézz utána, hogy miért fontos szabályozni a halászatot és a vadászatot! Miért engedélyköteles mindkét tevékenység?

MOST TE JÖSSZ!

➤ FENNTARTHATÓ JÖVŐ A MAGÁNBIZTONSÁGBAN

A magánbiztonságban működő személy- és vagyonőrök az eddigi foglalkozásoktól eltérő jogi helyzetben vannak, nekik ugyanis nincs államilag támogatott rendészeti, rendvédelmi feladatuk. A munkakörük alapján a megbízó cég, vállalat, magánszemély személy- és/vagy vagyonbiztonságát hivatottak védeni. Kényszerítő eszközökkel nem, csak a saját vagy mások védelmét szolgáló támadáselhárító eszközökkel rendelkeznek.

Mivel nem hivatalos személyek, nincsenek állami feladataik, így nehéz lenne államilag koordinálni a fenntarthatóság érdekében tett intézkedéseiket.

➤ FENNTARTHATÓ JÖVŐ A KÖZIGAZGATÁSBAN

Amikor fenntartható közigazgatásról beszélünk, akkor mindenkinek az jut eszébe, hogy különböző hivatalokban mennyi nyomtatványt kellett kitölteni, és emiatt mennyit kellett várakozni.

A fejlesztések azonban megkezdődtek, és az e-közigazgatás már most is hatalmas eredményeket tud felmutatni. Gondoljunk csak bele, hogy korábban milyen hatalmas mennyiségű papírt használtunk fel és tároltunk a személyijövedelemadó-bevallások kapcsán! Minden munkavállaló hosszú oldalon keresztül nyilatkozott a jövedelméről, ezzel szemben napjainkban érkezik egy értesítés, hogy az ügyfélkapun keresztül megtekinthető a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által elkészített adóbevallás elektronikus formában, amelyet meg lehet nézni, lehet módosítani és végül elfogadni. Mindezt papír- és nyomtatványmentesen.

Elkezdődött az a folyamat is, hogy a személyazonosító igazolványt ne csak az elsődleges céljára használják, hanem újabb funkciókat kapcsoljanak hozzá; használható belépésre, különböző informatikai rendszerek kétfaktoros azonosításához, valamint ügyintézési feladatok elvégzéséhez is.

Kutatómunka: Írd össze, hogy milyen feltételekkel lehet ügyfélkaput nyitni!

MOST TE JÖSSZ!

MIT HOZHAT A JÖVŐ?

Jelentősen segítheti a már megkezdett folyamatokat, ha a személyazonosító igazolvány funkciói tovább bővülnek, és ez az igazolvány tölti be a vezetői engedély, a TAJ kártya, az adókártya, sőt még a lakcímkártya szerepét is. Így csak egy kártyát kellene használni, amely minden állami funkciót egyszerre látna el.

A legkevésbé környezetterhelő megoldás az lenne, ha az ügyintézés kizárólag elektronikus formában valósulna meg, és a folyamat végén az ügyfél a személyazonosító igazolványa segítségével elektronikusan írna alá. Az ügymenet az esetek nagy részében így otthonról is elvégezhető lehetne, amivel jelentősen csökkenne a személyes ügyféltalálkozások száma, valamint az esetleges utazással járó károsanyag-kibocsátás mértéke is.

További előnyökkel járhat, hogy a folyamatok jelentős részét automatizálni lehetne, így azok a hivatali munkaidőn kívül is működhetnének, ami óriási segítség lenne a szintén hivatali munkaidőben dolgozó ügyfeleknek.

Kutatómunka: 4-5 fős csoportokban gondoljátok végig, hogy hogyan lehetne a fentiekén kívül tovább egyszerűsíteni a közigazgatást! Osszátok meg munkátok eredményét a társaitokkal is!

MOST TE JÖSSZ!

RENDESZET ÉS FENNTARTHATÓ JÖVŐ

Néhány éve még nem gondoltuk, hogy ennyi változás történik a rendészetben fenntarthatósági szempontból. A rendvédelmi szervek óriási erőfeszítéseket tesznek az élhető környezet kialakítása és megőrzése érdekében, és a takarékoság is nagyon fontos szemponttá vált.

Természetesen ez önmagában nem elég. Ahhoz, hogy valódi eredményeket érjünk el, mindenkire szükség van; a belügyi szerveknél dolgozó rendőrökre, büntetés-végrehajtási dolgozókra, tűzoltókra, polgári védelmisékre, az önkormányzatnál tevékenykedő közterület-felügyelőkre és a magánszektorban feladatot ellátó személy- és vagyondőrökre. Együtt kell dolgoznunk, hiszen a környezettudatos, fenntartható világ mindenkié, az előnyeit is együtt élvezhetjük.

És szükség van rátok is, leendő rendvédelmisék, állampolgárok, tanulók. A fenntartható világ mindannyiunk érdeke! Gyertek velünk Ti is ezen az úton!